

ÚČAST RUMUNSKÝCH VOJSK PŘI OSVOBOZENÍ ČESKOSLOVENSKA V PROTIFAŠISTICKÉ VÁLCE

V těchto dnech vzpomínáme výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. Před 10 lety hrdinní krasnoarmějci pomohli našemu lidu setřást fašistické jařmo a položit základy k novému a bohatšímu životu bez fašistů a vykořisťovatelů.

Po boku slavné Sovětské armády bojovali a umírali za osvobození naší vlasti i vojáci rumunští, synové rumunského lidu, který 23. 8. 1944 pod vedením Komunistické strany Rumunska svrhl nenáviděnou fašistickou diktaturu Antoneskovu a obrátil zbraně proti pravým svým nepřátelům, proti fašistům. Tento úspěch rumunského lidu byl umožněn vítězným postupem sovětských vojsk, která v oblasti Kišiněv-Jassy zasadila hitlerovským armádám zdrcující sedmý úder, jenž měl za následek zhroucení celého jižního křídla hitlerovské východní fronty.

Po 23. 8. 1944 byla rumunská vojska uskupena takto:

- svazky z prostoru Kišiněv—Jassy po přeskupení v oblasti Bukurešť vytvořily 4. rumunskou armádu (dále již jen 4. A),
- svazky, které byly na celém území Rumunska, spolu s nově mobilizovanými útvary tvořily 1. rumunskou armádu (1. A),
- rumunské jednotky v SSSR tvořily dobrovolnickou divisi „Tudor Vladimirescu“.

1. A, 4. A a divise „Tudor Vladimirescu“ přešly po osvobození Rumunska pod velení 2. ukrajinského frontu (2. UF) a po boku sovětských vojsk dovršily vyčištění rumunského území od fašistů a zúčastnily se osvobození Maďarska i Československa.

Tolik úvodem. V další části bude podán přehled bojových akcí 1. a 4. rumunské armády a divise „Tudor Vladimirescu — Debrecín“*) na území Československé republiky, v rámci operací 2. UF.

Po likvidaci hitlerovsko-horthyovského uskupení v Budapešti rozhodlo se sovětské velení rozvíjet ofensivu na směr Bratislava a Vídeň.

2. UF měl postupovat podél Dunaje s hlavním úderem severně od Dunaje na Bratislavu.

3. UF měl za úkol rozvinout ofensivu jižněji ve směr na Vídeň v těsné součinnosti s 2. UF.

Na severu 4. UF měl postupovat v hornaté východní části ČSR, aby zlomil odpor nepřítelů v slovenských horách a aby osvobodil severní část území ČSR.

Zatím co sovětská vojska pronikla hluboko v jižní a střední části Maďarska, dosáhla Dunaje a překročila jej v oblasti Budapešť, narazila v prostoru na severovýchod odtamtud na německá vojska, která se upevnila v horských částech Slovenska. Německá fronta tam vytvořila velký oblouk otevřený na jihovýchod. Německé velení zamýšlelo udržet tento oblouk opřený o hory, aby tak mohlo ohrozit pravý bok sovětských sil, které postupovaly na Bratislavu. Odpor nepřítelů v slovenských horách byl neobyčejně silný a trval od ledna do března 1945, kdy se teprve zhroutil pod úderý sovětských vojsk na boky tohoto uskupení.

*) Čestné pojmenování „Debrecín“ dostala tato divise za osvobození Debrecína.

V rámci těchto akcí působila rumunská vojska (1. A a 4. A) na pravém boku 2. ukrajinského frontu podle rozkazů sovětského velení. Zúčastnila se osvobození ČSR a bojovala až do úplného zhroutení Německa.

Akce uskutečněné 1. A a 4. A byly pokračováním bojů v Maďarsku a začaly v druhé polovině prosince 1944, když rumunská vojska po boku sovětských vojsk přešla československé hranice.

*

1. rumunská armáda se zúčastnila bojů na území ČSR v hornatém terénu Slovenska a v posledním období války na území Moravy. Směr postupu 1. rumunské armády byl:

Lučenec, Banská Štiavnica, Nové Mesto nad Váhom, Uherský Ostroh, Brno, Jihlava, v oboustranném styku se svazky Sovětské armády.

Operace, kterých se účastnila 1. rumunská armáda, je možno rozdělit na tři období:

1. Operace k překročení masivu Javoria (trig. 1024 v prostoru mezi Lučencem a Banskou Štiavnicí). Trvaly od 25. 1. do 19. 3. 1945.

2. Rozvinutí útoku na západ s překročením řek Hron, Nitra, Váh a Morava v době od 20. 3. do 6. 5. 1945.

3. Ofensiva v prostoru Brno a konečné pronásledování nepřítele směrem na Prahu.

První období útočné operace 1. A v prostoru masivu Javoria mělo ráz čelního útoku s pomalým tempem, zejména v prostoru Oremov Láz, kde odpor protivníka byl zvláště silný. Nepřítel tu plně využil výhod převýšení terénu, výhodných povětrnostních podmínek (zima, závěje až 1 m vysoké).

25. ledna převzala 1. A úsek fronty na sever od Lučence a Modrého Kamene, kde přešla do obrany. V tomto období se však ihned začala připravovat na pokračování v útočné operaci, která měla být zahájena 29. ledna. Útok zahájila s hlavním úderem na svém levém boku. Během prvního dne boje podařilo se jí prolomit nepřátelskou obranu a proniknout do hloubky 6 až 8 km, kde rumunské jednotky byly zastaveny. Nové pokusy o průlom obrany nepřítele neměly úspěchu.

Útok byl obnoven 10. 2. 1945 za vydatné podpory sovětského dělostřelectva. Hlavní úder byl tentokrát veden na pravém boku, aby byla vyvrácena nepřátelská obrana v prostoru Oremov Láz. Po proniknutí do hloubky několika kilometrů na pravém boku ve směru na trig. 1024 Javoria byla útočná operace 1. rumunské armády zastavena na celé frontě.

25. února 1945 po provedení nové přípravy a za pomoci sovětského dělostřelectva podnikla 1. A znovu útok směrem Oremov Láz, Dobrá Niva. V této operaci plnila 1. A úkol operačního maskování. Podařilo se jí přilákat na sebe hlavní síly nepřítele, zatím co v té době provedly sovětské jednotky hlavní úder na svém pravém boku, kde prolomily obranu nepřítele v celé hloubce a vyšly až do prostoru Banská Štiavnica.

1. rumunská armáda při přípravě této ofensivy splnila svůj úkol poměrně lehce, neboť její zámysl nepřítel neodhalil. Nepřítel byl oklamán, neodhalil směr hlavního úderu sovětských sil, u nichž zůstaly přípravy k nastávajícímu útoku úplně před nepřítelem utajeny.

Při rozvíjení této ofensivy sovětskými silami byla rozbita obrana protivníka v prostoru horského masivu Javoria. V dalších dnech pak postupovala 1. rumunská armáda o mnoho rychleji ve svých útočných akcích a prolamovala další obranná postavení v operační hloubce nepřítele. Když 1. rumunská armáda dosáhla prostoru Dobrá Niva, znovu narazila na silnou nepřátelskou obranu.

Za této situace vyčlenila 1. A jeden ze svých svazků zasazených v pravé části útočného pásma armády a přesunula ho horským terénem do levé části. Celý přesun svazku i s vlastním provedením zteče byly provedeny za 36 hodin. Tímto rychlým manévrem uskutečněným ve dnech 11. a 12. 3. 1945 posílila 1. rumunská armáda svá vojska na směr hlavního úderu v levé části svého útočného pásma a rozbila obranu nepřítele v prostoru Dobrá Niva. Potom pronikla k řece Hron, které dosáhla 19. 3. 1945.

V druhém období dosáhla útočící vojska postupně řek Hron, Nitra, Váh a Morava. Vojska 1. rumunské armády překonávala horský terén mezi uvedenými vodními toky a rozvíjela útočnou operaci v těsné součinnosti se sousedními svazky Sovětské armády v mnohem rychlejším tempu a do větší hloubky, než tomu bylo v prvním období útočné operace.

Činnost 1. rumunské armády se vyznačovala prováděním obchvatných manévřů do boků nepřítele. Při tom byly rychle přeskupovány svazky z jednoho boku na druhý. Současně s obchvatným úderem byly prováděny i údery čelní.

Po sedmidenním přípravném období se rozpoutaly ve dnech od 20. 3. do 2. 4. 1945 boje o překročení řeky Hron a o dosažení řeky Nitra. Rumunská vojska útočila čelně a částí sil na směr Žarnovica, Velké Uherce. Násilným přechodem přes řeku Hron a ovládnutím malého předmostí při současném přesunu části sil horským terénem ze severu na jih provedla rumunská vojska rozsáhlý manévr, aby pronikla do týlu nepřátelské obrany, která se ještě opírala o řeku Hron. Rumunská vojska k tomu využila úspěchu sovětských sil v prostoru na severozápad od Levice, kde již předtím byla prolomena obrana nepřítele na Hronu. Ze severní části útočného pásma tam byla přesunuta část rumunských sil, aby překročila Hron a zaútočila na pravý bok nepřítele od jiho-východu.

V době mezi 27. 3. a 2. 4. 1945 se kromě toho podařilo rumunským jednotkám ovládnout řeku Hron proniknutím masivem Nitranské hole mezi řekou Hron a Nitra, kde protivník utrpěl značné ztráty.

Do 3. 4. 1945 pronikla vojska 1. rumunské armády v celém pásmu k řece Nitra, o kterou nepřítel opíral svoji obranu. Rumunské jednotky zaútočily na tuto obranu z chodu a ovládly předmostí široké 25 km a hluboké 6 až 8 km. Po této akci byly hlavní síly přeskupeny na sever s úkolem přehradit údolí Nitry, Nitrici, Bebravy a Libice.

V noci ze 4. na 5. 4. 1945 osvobodila 1. rumunská armáda po těžkých bojích město Bánovce nad Bebravou. Za toto vítězství byla tato armáda jmenována v rozkaze soudruha generalissima Stalina.

V době, kdy hlavní síly 1. rumunské armády bojovaly v prostoru Bánovce, byl odeslán jeden svazek do prostoru Piešťany na předmostí, které vybojovaly sovětské jednotky na řece Váhu, a současně ještě

jeden jezdecký svazek k obklíčení nepřítele v údolí Váhu v prostoru Nové Mesto nad Váhom, Piešťany.

Touto akcí začaly první boje rumunských jednotek v Bílých Karpatech mezi řekou Váh a řekou Morava. V průběhu těchto bojů, které trvaly do 26. 4. 1945, rozvíjela 1. rumunská armáda útok ještě více na sever a potom směrem západním.

V údobí, v kterém rozvíjela 1. rumunská armáda útok a přibližovala se k výběžkům Bílých Karpat, současně postupovala částí sil k řece Morava, uskutečňujíc široký obchvatný manévř směrem severním na Uherský Ostroh. V tomto údobí současně prováděla sovětská vojska obchvatný manévř severně od Bílých Karpat.

Od 12. 4. 1945 rozvíjela vojska 1. rumunské armády útok z předmostí na řece Moravě, které získala a zabezpečovala sovětská vojska. Útok směřoval směrem severním a vyvracel nepřátelskou obranu na řece Moravě.

Hned po prolomení nepřátelské obrany u Uherského Ostrohu (26. 4. 1945) pokračovala 1. rumunská armáda v postupu na západ od řeky Moravy, kde se spojila s jednotkami útočícími koryčanskou soutěskou, s úlohou obklíčit a zničit nepřítele v prostoru Olomouc a Kroměříž.

Manévř 1. rumunské armády byl součástí obklíčovacího manévřu sovětských vojsk a vojsk 4. rumunské armády, která postupovala na severu do prostoru Olomouc, kde měl být nepřítel obklíčen a zničen. Boje trvaly až do 6. 5. 1945, kdy byla prolomena obrana nepřítele, organizovaná v prostoru Kroměříž a Kojetín. Obě města byla současně osvobozena.

Ještě před 4. 5. 1945, dříve než vlastně ukončila svůj úkol 1. rumunská armáda v prostoru Kroměříž, byl přesunut jeden z jejích svazků směrem na západ, aby zaujal 6. 5. 1945 obranu v prostoru na sever od města Brna.

Do tohoto prostoru pak byly soustředěny všechny síly 1. rumunské armády. Tam vlastně započalo třetí a poslední období operací 1. rumunské armády v Československu. Nejprve přešla do dočasné obrany v prostoru na sever od Brna. Dne 9. 5. 1945 pak 1. rumunská armáda opět zaujala své místo v generální ofenzivě sovětských vojsk, protože na území Československa nerespektovala hitlerovská vojska podmínky kapitulace podepsané v Berlíně 8. 5. a kladla dále odpor. Sovětská vojska spolu s vojsky ostatních osvobozovacích armád, tedy i s 1. rumunskou armádou pokračovala proto v útoku směrem severním a severozápadním od Brna. Po prolomení nepřátelské obrany v noci z 9. na 10. 5. 1945 začalo pronásledování nepřítele směrem na Prahu.

Dne 10. 5. přešla 1. rumunská armáda do druhého sledu. Přesunula se ještě více na západ a soustředila se do 12. 5. 1945 v prostoru severně od města Jihlava. Tím byly operace 1. rumunské armády na území Československa skončeny.

*

Rumunská dobrovolnická divise „Tudor Vladimirescu — Debrecín“
po osvobození města Šalgotárjan ve dnech 25. a 26. 12. 1944 pokračovala v útoku na sever. Po prolomení obrany nepřítele překročila řeku Ipel a do 21. 1. 1945 vedla útočné boje severně od řeky v prostoru Lučenec.

V tento den se divise přeskupila a přemístila podle rozkazů, které dostala, na severozápad do prostoru Almaš a Bogoňa, kde se zúčastnila bojů po boku sovětských jednotek.

Po celý únor vedli vojáci divise těžké boje a postupně zdolávali úporně se bránícího nepřítele. Neustále odrážejíc zuřivé nepřátelské protizteče prolomila divise obranu nepřítele a osvobodila četné osady.

19. 3. 1945 zlikvidovala divise poslední nepřátelské odpory, vyšla na východní břeh Hronu a zúčastnila se osvobození osad Luknica a Žarnovica na Hronu.

Po splnění úkolu byla divise přeskupena a ponechána k dispozici velitelů 2. UF.

Za hrdinství, které projevila v boji, za vynikající činy vojáků na bojišti proti hitlerovcům byla rumunská divise „Tudor Vladimirescu — Debrecín“ vyznamenána řádem Rudého praporu.

*

4. rumunská armáda, která se zúčastnila osvobození Československa a která bojovala na pravém boku 2. UF, pronikla na československé území 20. 12. 1944 v prostoru osad Buzica a Turňa.

Operace, kterých se 4. A na československém území zúčastnila, možno rozdělit také na tři období:

1. období — útok s cílem prolomit obranu nepřítele na jihovýchodním Slovensku a proniknout do údolí Hronu (20. 12. 1944 až 31. 1. 1945),

2. období — boje o údolí Hronu a osvobození měst Banská Bystrica a Kremnica (1. 2. až 26. 3. 1945),

3. období — rozvinutí ofensivy na severozápad, přechod přes Velkou Fatru, násilný přechod Váhu a Moravy a pronásledování nepřítele (26. 3. až 12. 5. 1945).

V prvním období akce uskutečňované 4. A po boku sovětských vojsk měly za cíl prolomit hluboce členěnou obranu nepřítele na jižních svazích Slovenského Rudohoří na čáře Košice, Rožňava, Tisovec, Lučenec, překročit hory a proniknout do údolí Hronu. Vpravo od 4. A bojovala vojska 4. ukrajinského frontu.

Při útočných akcích 4. A podnikaných v posledních dnech prosince 1944 střetly se rumunské jednotky se silným odporem nepřítele a jejich výsledkem byly jen malé místní vlomy do obrany nepřítele.

Aby byla prolomena nepřátelská obrana mezi Košicemi, Rožňavou a Lučencem, připravilo sovětské velení útočnou operaci, která měla být zahájena 12. 1. 1945 s cílem proniknout na sever a severozápad, izolovat a zničit nepřátelské uskupení u Košic a Lučence.

4. A přeskupila své síly do nové útočné sestavy a 12. 1. 1945 zahájila po boku sovětských vojsk ofensivu s hlavním úderem na směr Rožňava, Dobšiná a dále na severozápad. Po těžkých bojích prolomila rumunská vojska obranu na směr Rožňava za pomoci sovětských vojsk, která působila na obou bocích 4. A, a za vydatné podpory sovětského bitevního a stíhacího letectva.

Boje započaté 12. 1. 1945 na této části fronty byly ukončeny 23. 1. 1945 dobytím Rožňavy, významného komunikačního uzlu. V těchto bojích způsobila rumunská vojska velké ztráty nepříteli, zajala štáb a

velitele hitlerovského svazku, víc než 1700 nepřátelských vojáků a důstojníků a osvobodila 54 osad.

Po osvobození Rožňavy 4. A přešla ihned k pronásledování nepřítele ve směru na Brezno.

Vojska 4. UF, která útočila vpravo od 4. A západním směrem, dosáhla prostoru Dobšiná.

Vlevo sovětská vojska pronikla na severozápad od Lučence.

Pronásledování nepřítele vojsky 4. A pokračovalo s úspěchem a jednotlivá postavení v hloubce obrany nepřítele byla postupně likvidována.

21. 1. 1945 byly osvobozeny Dobšiná, Murán a Tisovec a celý prostor východně od těchto osad.

Donucen situací vytvořenou postupem vojsk 4. UF na západním směru, nepřítel začal počínaje dnem 27. 1. 1945 ustupovat na celé frontě 4. A.

Pronásledování nepřítele západním směrem pokračovalo ve dnech 28. až 31. 1. 1945 po cestách vedoucích k Breznu. Postup rumunských vojsk byl zpomalován těžkými terénními podmínkami, zničenými cestami, množstvím překážek a minových polí položených poblíž těchto cest.

Ráno 30. 1. 1945, po odražení noční akce, osvobodila rumunská vojska Brezno. Po osvobození Brezna narazila 4. A na nové silné a souvislé obranné postavení nepřítele, vybudované po obou stranách údolí Hronu.

Druhé období bojů 4. A zahrnuje boje vedené v údolí Hronu (31. 1. až 26. 3. 1945) s cílem prolomit nepřátelskou obranu na Hronu a osvobodit významná centra Banskou Bystricu a Kremnicu.

Do 10. 2. 1945, kdy znovu započal útok, vedla 4. A boje místního významu a přeskupovala svoje síly. 4. A spolu se sovětskými vojsky zahájila útok s většinou sil na pravém boku podél Hronu; nepřítel kladl zoufalý, houževnatý odpor. Do 12. 2. byly zaznamenány jen úspěchy místního významu. Útoky pokračovaly do 6. 3. a rumunská vojska musela neustále odrážet protiútoky nepřítele, který přiváděl čerstvé síly a upevňoval obranu.

6. 3. 1945 obnovila 4. A ofensivu soustředěním hlavních sil na levém křídle na směru Banská Bystrica a s pomocným úderem podél údolí Hronu na západ. Manévrující silami z jednoho boku na druhý, neustále útočíc, 4. A podporovaná postupem sovětských sil na jihu, které pronikaly do údolí Hronu na směru Zvolen a potom na sever směrem na Banskou Bystricu prolomila do 23. 3. 1945 obranu nepřítele. Vojska na pravém boku 4. A pronikla hluboko z východu na západ údolím Hronu; svazky levého křídla armády po těžkých bojích zlomily odpor nepřítele, prolomily jeho obranu a rozvinuly úspěch přes hory na severovýchod směrem na Banskou Bystricu v těsné součinnosti se sovětskými jednotkami.

Útočné akce pokračovaly úspěšně ve dnech 23. až 26. 3. 1945. Ráno 26. 3. osvobodila sovětská a rumunská vojska Banskou Bystricu údery z jihu a ze západu.

4. A v průběhu útočných akcí na osvobození Banské Bystrice s úspěchem uskutečnila násilné překročení Hronu a do konce března 1945 na výšinách západně a severozápadně od Hronu navázala dotyk s novou obranou nepřítele.

Po přeskupení sil obnovila 4. A spolu se sovětskými vojsky, která působila na jihu, ofensivu 1. 4. 1945 severozápadním směrem a po prudkém překvapivém útoku 2. 4. 1945 osvobodila Kremnicu.

Operace vedené k osvobození průmyslové oblasti mezi Breznem, Banskou Bystricou a Kremnicou, započaté 1. 2. 1945, byly skončeny 3. 4. 1945.

Třetí období operací, kterých se účastnila 4. A, zahrnuje boje vedené v oblasti Velké Fatry, na řekách Váh a Morava a pronásledování nepřítele ve směru na Prahu. Trvalo od 3. 4. do 12. 5. 1945.

3. 4. 1945 byla tato všeobecná situace na frontě:

Ve středu levý bok 4. UF v útoku západním směrem se opíral o západní svahy Velké a Malé Fatry.

Jižněji dosáhla sovětská vojska a vojska 4. A západních svahů Malé Fatry. Sovětská vojska a 1. rumunská armáda pak postupně dosahovala řek Nitry a Váhu.

Do 5. 4. 1945 pronikly jednotky 2. UF hluboko podél Dunaje na západ a osvobodily Bratislavu.

4. A počínaje 3. 4. 1945 pokračovala v útoku na celé frontě západním směrem přes Velkou Fatru v těsném styku se sovětskými vojsky, která osvobodila Prievidzu. V následujících dnech pokračovala plně rozvinutá ofensiva na celé frontě. Po těžkých bojích ve Velké Fatře pronikla rumunská vojska do údolí Turce, 11. 4. 1945 osvobodila Turčanský Sv. Martin a navázala styk s 1. čs. armádním sborem, který bojoval v rámci 4. UF.

V pokračování útočných akcí vojska 4. A rozdrtila odpor nepřítele v Malé Fatře a spolu se sovětskými jednotkami překročila řeku Váh jižně od Trenčína. Část sovětských a rumunských vojsk, která překročila Váh, rozvinula ofensivu po západním břehu směrem na sever. Tímto manévrem bylo způsobeno zhroucení nepřátelské obrany na Malé Fatře.

Vojska 4. A pronásledovala ustupujícího nepřítele a 28. 4. 1945 dosáhla řeky Váh na frontě široké 25 km mezi Trenčínem a Povážskou Bystricou.

V této době dosáhl na severu levý bok 4. UF s 1. čs. armádním sborem Váhu severovýchodně od Žiliny, na jihu sovětská a rumunská vojska pronikla přes Bílé Karpaty a pokračovala na sever údolím Moravy.

Postupem vojsk levého boku 4. UF západním směrem a vojsk pravého boku 2. UF severním směrem, zamýšlelo sovětské velení obkličít hitlerovské uskupení, které kladlo houževnatý odpor v prostoru Olomouc.

V rámci těchto operací přeskupila 4. A na základě došlých rozkazů síly a 3. 4. 1945 pokračovala v útoku na celé frontě.

5. 5. 1945 pokračovala 4. A v postupu sz. směrem s hlavními silami západně od Moravy na směr na Prostějov a se zbytkem sil po východním břehu Moravy.

8. 5. 1945 se stal odpor německých vojsk aktivním na větším počtu úseků fronty a nepřítel přecházel do protiztečí podporovaných tanky. Tyto akce nepřítele znamenaly už jen poslední křeče smrtelně raněného zvířete před úplným koncem. V ten den sovětská vojska levého boku 4. UF silným úderem osvobodila Olomouc. Tímto novým úderem se kleště čím dál tím více uzavíraly a početné německé jednotky z tohoto prostoru byly nuceny zahájit desorganisovaný ústup.

4. A přešla po boku sovětských vojsk k pronásledování nepřítele západním směrem a osvobodila Prostějov.

Jižně od rumunských vojsk pronikly sovětské síly západním směrem do hloubky více než 50 km, osvobodily Jihlavu a zabránily německým jednotkám organisovat nový odpor.

9. 5. 1945 fašistické Německo úplně poraženo kapitulovalo před Sovětskou armádou.

Protože zbytky fašistických jednotek ani na této části fronty nedbaly podmínek kapitulace a odmítly vzdát se a složit zbraně, vojska 4. A spolu se sovětskými pokračovala v pronásledování nepřítele směrem na Prahu.

Po splnění svých úkolů byla 12. 5. 1945 4. rumunská armáda přeskupena a soustředěna v prostoru Německý Brod (nyní Havlíčkův Brod), Nové město n. M., 100 km jihovýchodně od Prahy.

*

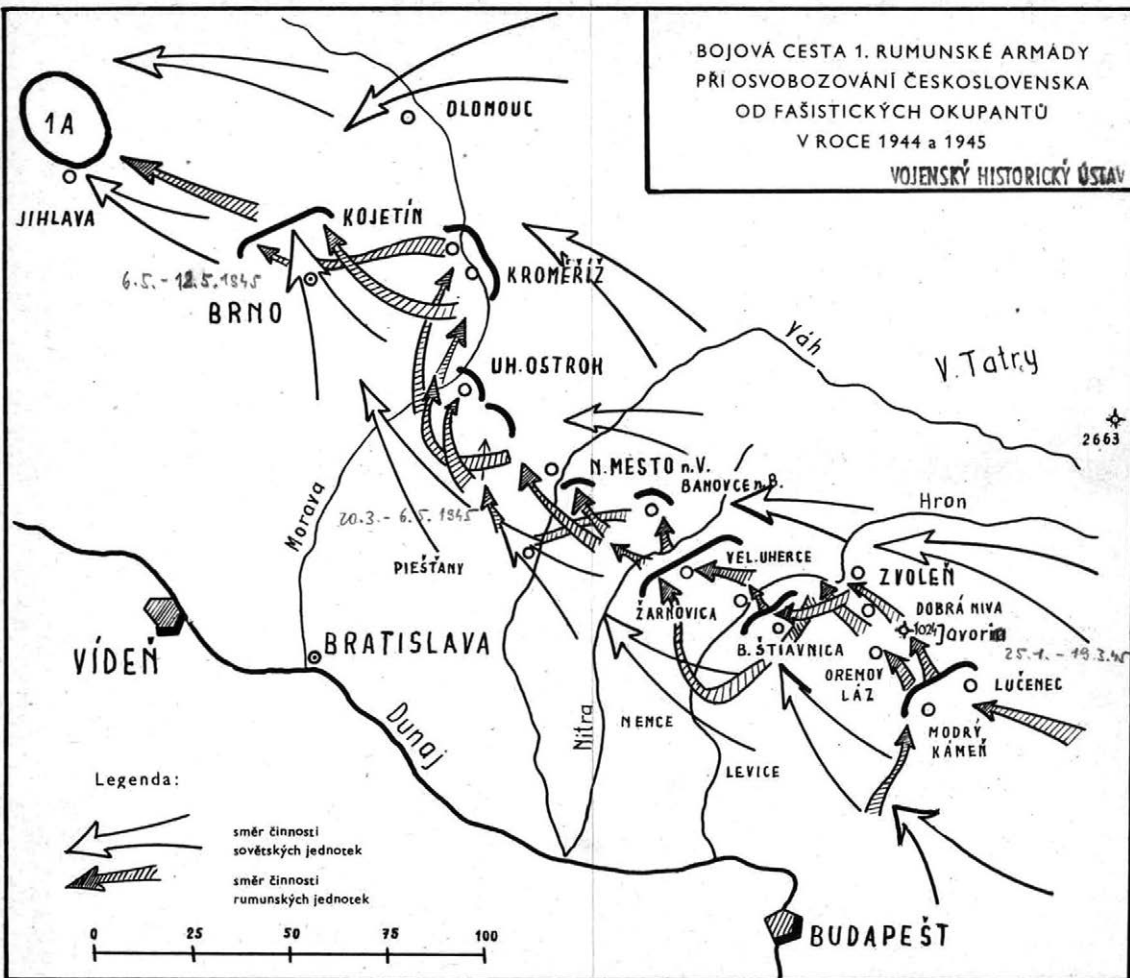
Tisíce neznámých rumunských vojáků a hrdinů položilo svoje životy za naše osvobození, abychom mohli lépe a radostněji žít. V těžkých bojích bylo krví zpečetěno přátelství a družba národů Sovětského svazu, Československa a rumunského lidu.

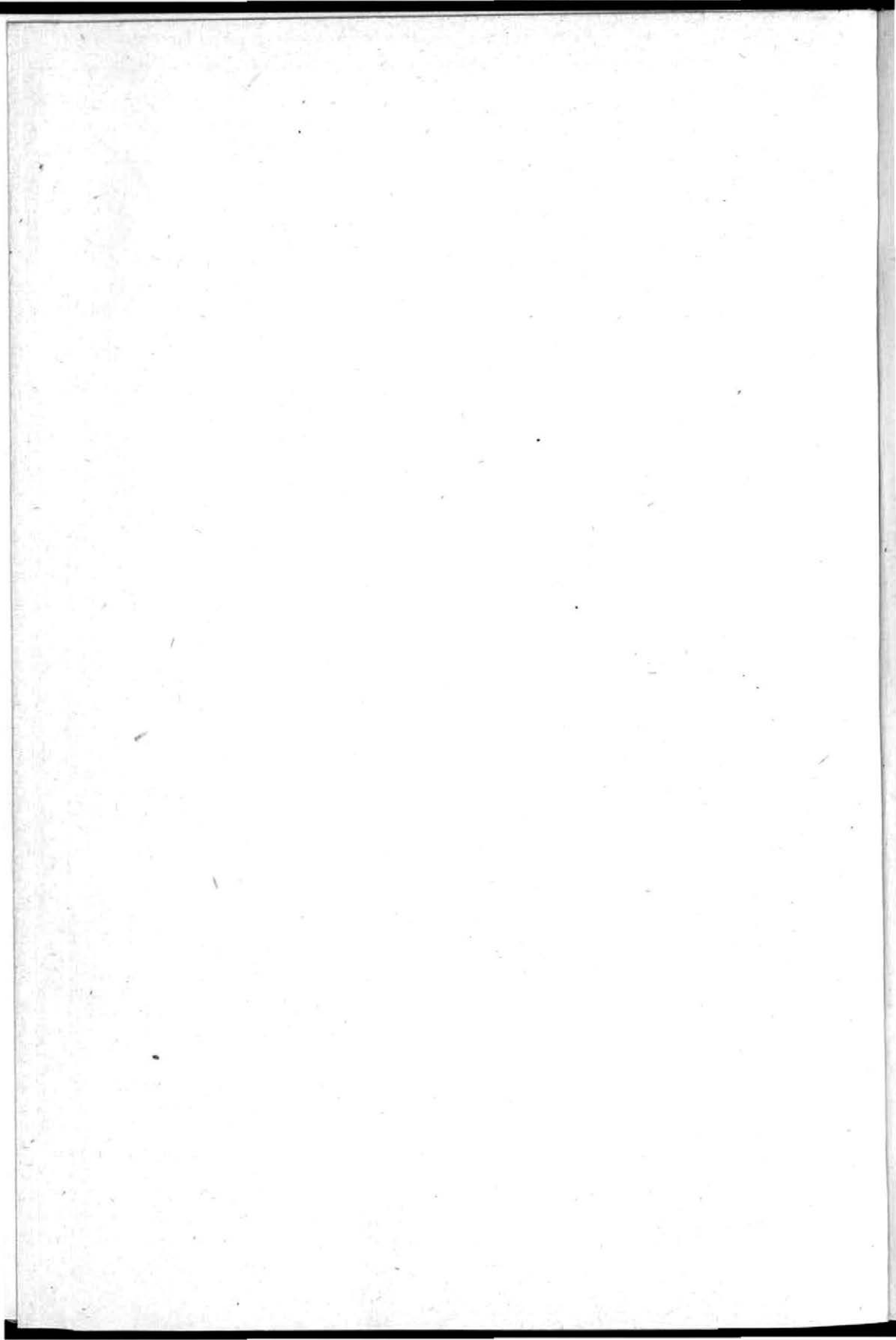
Nikdy nezapomeneme na četné oběti položené za svobodu naší vlasti.

(Podle článků z rumunského vojenského odborného časopisu *Cultura Militara* čís. 3 a 6/1954 zpracovali poručík Popovič a plukovník Balaž.)

BOJOVÁ CESTA 1. RUMUNSKÉ ARMÁDY
PŘI OSVOBOZOVÁNÍ ČESKOSLOVENSKA
OD FAŠISTICKÝCH OKUPANTŮ
V ROCE 1944 a 1945

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV

BOJOVÁ CESTA 4. RUMUNSKÉ ARMÁDY PŘI OSVODOZOVÁNÍ
ČESKOSLOVENSKA OD FAŠISTICKÝCH OKUPANTŮ V R. 1944-45

